

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Høyring av verneplan for skog

Skorgedalen naturreservat,
Rauma kommune

Gamal, grov osp nordvest i verneområde. Foto: Hege Steigedal

Innhald

Bakgrunn	3
Tilbodet	3
Heimelsgrunnlag.....	4
Verneplanen sitt omfang.....	4
Skildring av område.....	5
Vegetasjon, skogstruktur og påverknad.....	6
Verneinteresser	6
Føremål.....	7
Andre interesser	7
Tekniske inngrep	7
Planstatus	7
Skogbruksopplysningar	8
Litteratur.....	8
Saksgang	8
Vidare sakshandsaming	9
Framlegg til verneforskrift.....	10

Bakgrunn

Gjennom behandlinga av stortingsmeldinga Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfald (Meld. St. 14 (2015-2016)) vedtok Stortinget ei opptrapping av skogvernet i Noreg til 10 % av skogarealet. I februar 2022 var om lag 5,2 % av skogarealet og ca. 3,9 % av den produktive skogen verna i Noreg. Det er eit nasjonalt miljømål at «*et representativt utval av naturtypane i skog blir verna for kommande generasjonar*». Vern av skog er også viktig for å nå fleire av dei andre miljømåla, til dømes at «*utrydding av trua artar i skog skal opphøyrast og status for artar i nedgang skal ha blitt forbetra innan 2020*» og at «*mangfald av naturtypar i skog skal bli tatt vare på eller gjenoppretta innanfor sitt naturlege utbreiingsområde, og slik at alle stadeigne artar finns i levedyktige bestandar*».

I stortingsmeldinga vert auka skogvern framheva til å ha stor positiv effekt på trua artar i skog, og Regjeringa vil vidareføre det langsiktige arbeidet med skogvern. Dette skal skje ved vern av offentleg eigd skog og ved friviljug vern av privateigd skog. Friviljug vern inneber at skogeigarane tilbyr staten vern av eigen skog.

Dersom ein har naturfagleg kunnskap om det aktuelt tilbodsområde frå før, kan slike data bli lagt til grunn for ein eventuell verneplanprosess. Dersom området ikkje er kartlagt tidlegare, vil miljøvernstyresmaktene også vurdere tilbodet og sette eventuelt i gang med naturfaglege registreringar for å kartlegge verneverdiar. I Møre og Romsdal er ein vesentleg del av den verneverdige skogen kartlagt tidlegare og aktuelle data er tilgjengelege i www.naturbase.no.

Om det på bakgrunn av ei slik registrering vil vere aktuelt å fremme eit verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomførast forhandlingar med grunneigar om avgrensing, verneforskrift og økonomisk erstatning. Når staten og grunneigar er kome til semje om desse punkta, vil området gjennomgå ei vanleg saksbehandling i tråd med naturmangfaldlova.

Tilbodet

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal fekk tilbod om friviljug skogvern på gnr/bnr 30/9 i Rauma kommune. Tilbodet vert dagsett den 15. juni 2020, med revidert tilbod mai 2021 som også omhandla 30/2. Tilbodet vert fremma via ALLSKOG SA. Området føreslått vern omfattar eit areal på 435 dekar.

Det naturfaglege grunnlaget for eit vern er dokumentert ved registreringar av naturverdiane gjennom kartlegging av miljøverdier i nedbørsfelt utan vern, av Gaarder og Melby i 2005.

ALLSKOG har taksert skogen i tilbodsområdet, og det blir forhandla fram ein erstatningsavtale med grunneigaren. Området vil ikkje bli tilrådd verna før avtalen om erstatning er signert, men ALLSKOG har på vegne av grunneigaren akseptert at planprosessen vert sett i gang.

Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfaldlova er det gitt heimel for oppretting av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfaldlova, jf. § 37, vil bli bruka for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om oppretting av naturreservat vert gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfaldlova, som lyder slik:

«Som naturreservat kan vernes områder som:

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

Verneplanen sitt omfang

Namn	Kommune	Fylke	Eigedomar	Areal	Verdi	Verneform	M.o.h.
Skorgedalen naturreservat	Rauma	Møre og Romsdal	30/2, 30/9	435	Svært viktig (A)	Naturreservat	100 - 480

Gadd i soleksponert li med opent myrlandskap. Foto: Hege Steigedal

Skildring av område

Lokaliteten ligg på autsida av Skorgeelva i ei slak, sørvestvendt li med frodig og fuktig lauvskog. Hovudbergart er granittisk gneis og vegetasjonssone er boreal. Skogen er karakterisert av stadvis grove dimensjonar av osp og furu i mosaikk med eng- og myrprega terreng. Opne glenner aukar variasjonen i daud ved med ulik soleksponering og fuktigheit. Over 90% av tilbodsområde er produktiv skog med høg-svært høg bonitet. To mindre granplantefelt ligg innanfor området på om lag 4 og 2 dekar.

Vegetasjon, skogstruktur og påverknad

Området er dominert av frodig og fuktig lauvskog med høgstaudeskog i øvre delar og lågurtskog ned mot elva. I tillegg er det mosaikk med småbregneskog, litt blåbærskog og nokon bakkemyrer. Skogen har ein bra størrelse og mye grove lauvtrær og førekomst av fleire raudlista, sjeldne og kravfulle artar. Mengdeartar innan karplantar er myske, skogstjerneblom og tyrihjelmskjold. Lungeneversamfunnet er middels godt utvikla utan funn av sjeldne artar. Derimot er den sjeldne og kravfulle gammelskogsarten rustdoggnål *Sclerophora coniophaea* (NT) registrert på bjørk i øvre del av lia. Dette er ein austleg art med få førekomstar i fjordlandskapet på nordvestlandet. På ein furulåg er råtevedmosen pusledraugmose *Crossocalyx hellerianus* påvist. Denne levermosen indikerer at skogen har eit stabilt fuktig miljø. Av særleg verneinteresse er spreitt førekomst av fleire kravfulle og raudlista vedboande sopp på ospelæger. I nordvest ble skorpepiggsopp *Gloiodon strigosus* (NT) påvist på grov låg, en art som elles berre er funne eit par andre stadar i fylket. Også ospekjuka *Ceriporiopsis aneirina* og ospehvitkjuke *Antrodia pulvinascens* (NT) er registrert her. Artane knytt til gammal og daud osp har tidlegare vore livskraftig, men etter revidert raudliste av 2021 blitt kategorisert som nær trua og har såleis ein tilbakegang vi bør være merksemd på.

Skogen har truleg vert påverka tidlegare av slått og beite, og har stadvis opne glenner. Dei meir opne partia er soleksponert og fuktig, som gjer at det er stor variasjon i mikrohabitat på daud ved. Området grensar til eit større hyttefelt i nord og er eit attraktivt område for friluftsliv med merka stiar i nedre og øvste del. I den øvste delen ligg det rester etter ei gammal slåtteløe der det vekst ospehvitkjuke på nedfallen tømmer. Det er lite påverknader frå nyare tid for utan to granplantefelt samt platanlønn som finns spreitt i område. Ein del av ospetrea og bjørka er relativt gamle og grove og det er også spreitt innslag av læger. Også eit par grove almetre (EN) i nordvest er truleg gammal. I tillegg til raudlista artar er det registrert ansvarsartar av særleg stor forvaltningsinteresse som gråsisik *Acanthis flamme* som Noreg har eit internasjonalt ansvar for å ta vare med 25%-50% av europeisk populasjon.

Verneinteressar

I evalueringa av ordninga frivillig skogvern av 2016 (NINA Rapport 1352) kjem det fram at Møre og Romsdal har låg vernedekning på naturtypar i skog som kystfuruskog, edellauvskog og bekkekløfter. I tillegg manglar vi vern i produktiv skog i lågareliggande strøk, i sørboreal til boreonemoral vegetasjonssone. Skogvernet har og mål om betre utviklinga for trua natur.

Førslått verneområdet er dominert av gammal, fuktig lauvskog med dels grove dimensjonar. Skogstrukturen er mosaikkprega med naturtyper lågurt- småbregne og høgstaudeskog i boreal vegetasjonssone gjer grunnlag for gode habitat for lav- og mosesamfunn. Raudlista artar knytt til slik skog har hatt ei negativ utvikling dei siste åra, og eit vern vil være positivt for å sikre leveområde til desse artane, jf. Nml § 5. Området har stor kartleggingsgrad og oppnår høgste skår på verdivurdering (A – svært viktig) da lokaliteten både er ganske stor, har mye grove lauvtrær og førekomst av fleire trua, sjeldne og kravfulle artar. Skogen har høg - svært høg bonitet og gode utviklingsmoglegheiter ved vern.

Området er i stor grad med på å oppfylle mål for skogvernplan i Møre og Romsdal da skogen er høgbonitet og har ein verdi «svært viktig».

Føremål

Føremålet med forskrifta er å bevare eit område som representerer ein bestemt type natur i form av gamal boreal lauvskog. Skogen omfattar naturtypar som lågurt- småbregne og høgstaudeskog med førekomst av gamle tre og daut ved. Områdevern inneber at habitat til fugl og fauna også blir tatt vare på med ei økologiske prosessane og funksjonane det har i dag.

Andre interesser

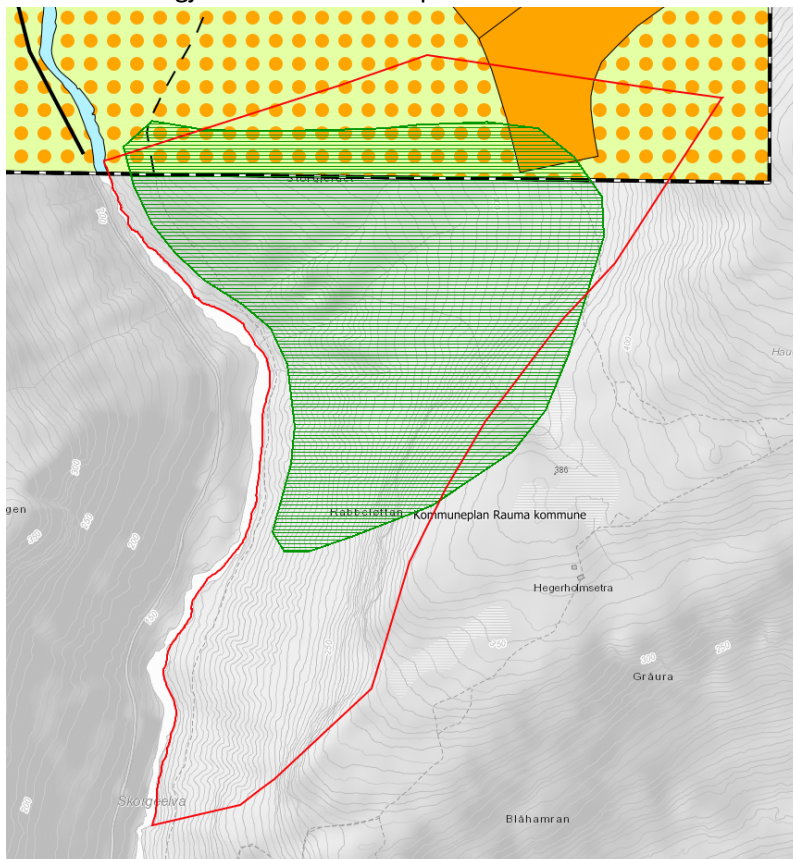
Nordre del av området overlappar med registrert friluftsområde ID: 153905400 Fjella nord for Isfjorden i Rauma med regional bruksverdi. I nedre og øvste del er det merka løyper, moroturar Einagsetra og Skorgedalen (gamlevegen), i regi av fylkeskommunen.

Tekniske inngrep

Ingen kjende tekniske inngrep av nyare tid.

Planstatus

Arealet i tilbodsområdet er regulert LNR (landbruks- natur- og friluftsområde) formål, i tillegg til et felt med oransje på om lag 16 dekar som er regulert til hytter, jf. figur under som er henta frå den gjeldande kommuneplanen sin arealdel.

Rauma kommune sin arealdel viser at tilbydd verneområde overlappar i nord med eit areal sett av til hytteføremål. Kartutsnitt henta ut frå GisLink 06.04.2022.

Skogbruksopplysningar

Fakta ut frå skograpport Kilden:

Totalareal: ca. 441 daa

Det er ikkje utført skogbruksplanlegging med miljøregistreringer i området.

Svært viktige naturtyper i skog: 253 daa -Gammal boreal lauvskog

Produktivt skogareal(AR5): ca. 398 daa

Skog, sær høy bonitet	Skog, høy bonitet	Uproduktiv skog	Bebyggd	
234	164	41	2	

Skogressurskart (SR 16) – volum (daa):

0-100 m ³ /ha	100-200 m ³ /ha	200-300 m ³ /ha	300-400 m ³ /ha	> 400 m ³ /ha
47	358	30		4

Dels bratt areal ned mot elva, medan det er slakare terreng i nordleg del av området. Skogen øvst i terrenget ber preg av fjellskog sidan det ligg høgt over havet, vidare er det noko myrlendt i øvre del. Det kan sjå ut til at det i alle fall er to mindre granbestand i valt område. Det eine bestandet ligg i grenseområdet og ein kan vurdere grensa for evt. vern. Det er ikkje vegar inn i området. Ut i frå at ein stor del av arealet allereie ligg som ein svert viktig naturtype, at det er mest lauvskog, og vidare at tilkomst er vanskeleg vurderer ein skoginteressene som små.

Litteratur

Melby, M. W. & Gaarder, G. 2005. Rauma kommune. Miljøverdier i nedbørfelt uten vern.

Grunnlagsrapport til kommunal temaplan småkraftverk. Miljøfaglig Utredning Rapport 2005:23. 59 s + vedlegg.

Evalueringa av norsk skogvern i 2016, NINA Rapport 1352

Saksgang

Formell start på verneplanarbeidet for Skorgedalen naturreservat vart meldt 11.01.2022 med frist for innspel 15.02.2022.

Vi fekk følgande merknader til oppstartsmeldinga:

Statens vegvesen (brev datert 21.01.2022) uttalar følgande;

«Statens vegvesen har ut ifrå være ansvarsområde ingen merknader til saka.»

Statnett (brev datert 18.01.2022)

«Statnett har ikke transmisjonsnett eller planer som blir berørt av de foreslåtte verneområdene og har derfor ingen merkander»

Forsvarsbygg (brev datert 31.01.2022)

«Vi ser ingen konflikter med foreslått verneområdet. Vi ber likevel om at de tek naudsynte unntak for militær operativ verksemd inn i forskrift til verneplanen. Vi ber og om at det særskilte unntaket for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy vert tatt med i forskrift, for å ivareta omsynet til militær luftoperativ verksemd. Vi har ingen ytterlegare merknader til verneframlegget

Språkrådet (brev datert 28.01.2022)

Språkrådet sluttar seg til brev frå Kartverket datert 25. januar 2022.

Direktoratet for mineralforvaltning (brev datert 09.02.2022)

Ingen merknader.

Møre og Romsdal fylkeskommune (brev datert 14.02.2022)

Ingen merknader.

NVE (brev datert 15.02.2022)

«Det finnes flere energiinteresser som berører det foreslåtte verneområdet; Kraftverkstunnel som krysser området. grenser til den regulerte strekningen av Skorgeelva og distribusjonsnett som ligger nært, men utenfor det foreslåtte verneområdet. NVE forutsetter at selskapene uttaler seg om hvorvidt vern vil være i konflikt med eksisterende og fremtidige nettanleggplaner. Vi oppfordrer Romsdalsnett AS og Statnett SF å gi uttalelse selv i tilfeller uten konflikt. NVE ber Statsforvalteren ta kontakt med Småkraft Green Bond 2 AS slik at de får mulighet til å uttale seg om hvorvidt det foreslåtte verneområdet kommer i konflikt med drift, vedlikehold og oppgradering av kraftverkstunnelen, samt konsesjonsbestemmelser. Vi ber kraftselskapet å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

Verneforskriften må ha bestemmelser som sikrer nødvendig hogst og rydding ifb. regulering og varierende flomvannstander, samt dispensasjon for motorisert transport i forbindelse med dette. Som et eksempel på hvordan slike bestemmelser kan ivaretas viser vi til § 4j, 6h og 7r i forskrift om vern av Dokkajuvet naturreservat, Nordre Land kommune.»

Kartverket (brev datert 25.01.2022)

«Skorgedalen er godkjent skrivemåte, ingen merknader.»

STATSFORVALTAREN SIN VURDERING AV MERKANDANE

Innspel frå Forsvarsbygg om direkte unntak frå vernereglane for operativ militær verksemd er med i standardutforming av verneforskrift, jf. § 6. (generelle unntak frå reglane om ferdsel) d)

NVE sitt innspel er tatt omsyn til i verneforskrift §§ 4j, 6c og 7j,l.

Vidare sakshandsaming

Verneforslaget med skildring av området, vernekart og forslag til verneforskrift blir sendt på ei felles sentral og lokal høyring med **frist 6. juli 2022**. Føremålet med høyringa er å få fram opplysningar om interesser som kan bli råka av det planlagde vernet.

Etter høyringa vil Statsforvaltaren summere opp innkomne fråsegner, kommentere desse og utarbeide ei tilråding om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil etter dette lage innstilling til Klima- og miljødepartementet og vedtak om vern blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

Framlegg til verneforskrift

Forslag til forskrift om vern av Skorgedalen naturreservat i Rauma kommune i Møre og Romsdal fylke

Fastsett ved kongeleg resolusjon .... med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremma av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (føremål)

Føremålet med forskrifta er å bevare eit område som representerer ein bestemt type natur i form av gamal boreal lausskog. Skogen omfattar naturtypar som lågurt- småbregne og høgstaudeskog med førekomst av gamle tre og daud ved. Områdevern inneber at habitat til fugl og fauna også blir tatt vare på med ei økologiske prosessane og funksjonane det har i dag.

Det er ei målsetjing å behalde verneverdiane i mest mogleg urørd tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Rauma kommune: 30/2 og 30/9. Naturreservatet dekker eit totalareal på ca. 435 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart blir oppbevart i Rauma kommune, hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernereglar)

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som går fram av føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar:

- a) Vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter og sopp medrekna lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre og annan vegetasjon er forbode.
- b) Dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Utsetting av dyr er forbode.
- c) Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar, anlegg, gjerde og andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båtar, framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller anna form for forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske utryddingsmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømande.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode.
- e) Bålbrenning er forbode.

§ 4. (generelle unntak frå vernereglane)

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt og fangst i samsvar med gjeldande lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk.
- d) Vedlikehald og bruk av eksisterande jakttårn.
- e) Beiting
- f) Utsetting av saltsteinar.
- g) Oppsetting av mellombelse mobile jakttårn for storviltjakt.
- h) Fjerning av mindre mengder kvist i samband med utøving av storviltjakt.
- i) Bålbrenning med tørrkvist frå bakken eller medteken ved i samsvar med gjeldande lovverk.
- j) Drift og vedlikehald, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterande energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel på land og i vatn er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy.
- b) Utanom eksisterande merka stiar er sykling, riding og bruk av hest forbode.

§ 6. (generelle unntak frå reglane om ferdsel)

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er fastsett av forvaltningsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje for øvingsverksemd.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Naudsynt motorferdsel i samband med uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vere skånsame mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet i forkant av køyring.
- b) Naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget.
- c) Naudsynt motorferdsel i samband med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterande energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendast melding til forvaltningsstyresmakta.
- d) Landing og start med Forsvaret sine luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsreglar)

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gje dispensasjon til:

- a) Istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne.
- b) Tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk.

- c) Naudsynt uttransport av felt elg og hjort andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d) Ringbarking, hogst og uttak av gran, platanlønn og andre framande treslag
- e) Merking og rydding av nye stiar
- f) Avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g) Oppsetting og vedlikehald av gjerde
- h) Gjenoppføring av bygningar og anlegg som går tapt ved brann eller naturskade
- i) Bruk av naturreservatet til miljøtilpassa reiselivsverksemd i samsvar med plan godkjent av forvaltningsstyresmakta
- j) Oppgradering eller fornying av kraftleidningar for heving av spenningsnivå og auke av linetverrsnittet, når tiltaket ikkje skader verneverdiane nemneverdig
- k) Øvingskøyring for formål nemnt i § 6 første ledd
- l) Naudsynt motorferdsel for aktivitetar etter § 4 bokstav f, j og § 7 bokstav b, d, g, h og j

§ 8 (generelle dispensasjonsreglar)

Forvaltningsstyresmakta kan gjera unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot føremålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsynet til tryggleik eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 (skjøtsel)

Forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta bestemmer, kan setja i verk tiltak for å oppretthalda eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsstyresmakt)

Miljødirektoratet fastset kven som skal vere forvaltningsstyresmakt etter denne forskrifta.

§ 12. (iverksetting)

Denne forskrifta trer i kraft straks